

påvisats endast om de utfodrats med mat som de inte äter i sin ursprungliga miljö. Enbart stress eller rökning tycks inte räcka.

Visst, bristen på interventionsstudier är allvarlig

Vi är överens om att bristen på interventionsstudier är allvarlig, men Torgerson tycks uppfatta detta som ett stöd för att fortsätta att äta modern föda trots en mängd oroväckande indicier. Det saknas vetenskapligt stöd för att Homo sapiens plötsligt skulle blivit beroende av sädesprodukter och komjölk eller att människans ursprungliga föda skulle bli mer hälsosam om den kompletteras med rapsolja eller sojabönor.

Det är förståeligt att paleolitisk kost blir kritiskt granskad i sömmarna, men – i sanningens namn – om lika hårda vetenskapliga krav hade ställts på gängse kost- och motionsråd hade det inte blivit mycket kvar att rekommendera.

Vad gäller dragning åt det primitiva och pläderande för välsignelser så känner jag mig inte träffad. Att Jarl finner paleolitisk kost svårsmält har jag svårt att kommentera. Hur som helst, vi som äter den till vardags njuter i fulla drag [5].

*

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Författaren föreläser om paleolitisk kost mot arvoden. En studie på tamsvin har delvis finansierats av AB Swedish Meats.

Referenser

1. Lindeberg S, Gräslund B. Ursprunglig föda – vad vi borde äta och varför vi inte gör det. Stockholm: Natur och Kultur; 2005.
2. Lindeberg S. Maten och folksjukdomarna – ett evolutionsmedicinskt perspektiv. Lund: Studentlitteratur; 2003.
3. Grahn M. Ny mat och gamla gener. I Forskare klargör: Myter om maten. Stockholm: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande; 2004. p. 181–90.
4. Drøystad WB, Nilsen TI, Lydersen S, Midthjell K, Nilsson PM, Nilsson JÅ, et al. Weight change and mortality – The Nord-Trøndelag Health Study. J Intern Med 2005;257:338–45.
5. Skoglund L, Lindeberg S, Larsson S, Soffman, J. Modern stenåldersmat – Fakta och recept för 14 dagar. Stockholm: Natur och Kultur; 2004.

=artikeln är referentgranskad

Erik Jorpes:

»När föddes Berzelius?»

■ Ålänningen Erik Jorpes (1894–1973), hedersdoktor i filosofi vid Åbo Akademi, var professor i biokemi vid Karolinska institutet, där han bl a byggde upp den skola som utvecklade kunskaperna om koagulationsmekanismerna.

Det var Jorpes som först beskrev och renframställde heparinet.

Som tentator var Jorpes fruktad av studenterna på grund av sina udda tentamensfrågor. Det var inte många studenter som kunde beskriva funktionen hos kons fyra magar eller visste varför man smorde bössan med fågelfett (vilket förstås alla ålänningar kände till!).

En annan Jorpesklassiker är tentamensfrågan:

– När föddes Berzelius?

Tystnad.

– Om kandidaten inte vet skall kan-

didaten få en fråga till: När dog Berzelius?

Stephan Rössner

professor, Karolinska
Universitetssjukhuset Huddinge

Erik Ask-Upmark:

»Blekinge är Sveriges fossa Douglassi»

■ Professor Erik Ask-Upmark (1901–1985), en av Sveriges mest begåvade och originella professorer av den gamla skolan, var tidigt intresserad av sambandet mellan njurfunktion och hypertoni. Han menade att han utfört experimentet med njuravstängning med blodtrycksstegring före den klassiska

Goldblattstudien 1929. Hästskonjuren är en missbildning som bär hans namn.

Ask-Upmark fick sin utbildning i Lund. Det sägs att han, när han skulle hålla sin docentföreläsning, inte hade utnyttjat den tilldelade förberedelseiden, utan strax före evenemanget sprättade upp kuvertet med ett par angivna ämnesalternativ, omgående valde ett och avlevererade a prima vista briljant sin föreläsning.

Om Ask-U finns en uppsjö anekdoter. Rubrikens citatet hänför sig till

hans uppfattning om ett av våra landskap; varför just Blekinge drabbades är mig dock obekant ...

Ask-Upmark blev småningom professor i Uppsala.

Stephan Rössner

professor, Karolinska
Universitetssjukhuset Huddinge